జైనమతం

→ జైన మతాన్ని స్థాపించినది - ఋషభ నాథుడు - (మొదటి తీర్థంకరుడు)

→ జైన మత చారిత్రాత్మక స్థాపకుడు → పార్శ్వనాథుడు. (23వ తీర్థంకరుడు)

→ జైనమత నిజమైన స్థాపకుడు → వర్ధమాన మహావీరుడు. (24వ తీర్థంకరుడు)

వర్ధమాన మహావీరుడు:

తండ్రి - సిద్ధార్థుడు

తల్లి - త్రిశల (లిచ్ఛవీ రాకుమార్తె)

భార్య - యశోధ ; కూతురు - ప్రియదర్శిని (అనొజ్ఞా) [అనొజ్ఞా భర్త - జమాలి]

జన్మస్థలం - కుందగ్రామ (క్రీ॥పూ 540 ॥ బీహార్)

జ్ఞానోదయం - జృంభిక వనం (బీహార్‌లో)

మరణం - పావాపురి (పాట్నా దగ్గర) క్రీ॥పూ 468
(వసిపారుని స్వచ్ఛంద మరణం)

తెగ - జ్ఞాత్రిక

→ వర్ధమాన మహావీరుడు తన 30వ ఏట సత్యాన్వేషణకై బయలుదేరాడు. మొదటి 6 సం॥లు గోసలి మక్కలి పుత్ర తో కలిసి సత్యాన్వేషణకు ప్రయత్నించాడు.

→ తర్వాత వివాదాలు ఏర్పడుటచే వీరు విడిపోయారు. తర్వాత కాలంలో మక్కలి పుత్ర అజీవక మతాన్ని స్థాపించాడు.

→ వర్ధమాన మహావీరునికి 12 సం॥ల సత్యాన్వేషణ తర్వాత తన 42వ ఏట జ్ఞానోదయం అయింది. అప్పటినుంచి మహావీరుడిని అర్హంత్ (Arhant) లేదా జినుడు అంటారు.

→ పురోహితుల ఆధిక్యతను, వేదాలను ఖండించాడు. కర్మ సిద్ధాంతంపై విశ్వాసము ఉంచాడు.

→ కైవల్య (మోక్షము) సాధించుటకు త్రిరత్నాలు పాటించాలి.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

1) సరియైన విశ్వాసము

2) సరియైన జ్ఞానము

3) సరియైన నడవడిక (క్రియ)

→ సరియైన నడవడికలో 5 సిద్ధాంతాలు - 1) సత్యం

2) అహింస

3) అపరిగ్రహం (ఇతరుల ఆస్తిని కలిగి ఉండకుండుట)

4) అస్తేయం (దొంగతనం చేయకుండుట)

5) బ్రహ్మచర్యము (దీనిని మహావీరుడు చేర్చాడు)

→ <u>జైన పరిషత్తులు:</u>

మొదటి జైన పరిషత్తు: మహావీరుడు మరణించిన తర్వాత (క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దంలో) మగధలో ఒక పెద్ద కరువు సంభవించింది.

→ కొంతమంది జైనులు భద్రబాహు నేతృత్వంలో దక్షిణ భారతదేశంలోని కర్ణాటక చేరుకున్నారు. (శ్రావణ బెళగొళ)

→ స్థూల భద్రుని నేతృత్వంలో మిగతా జైనులు మగధలో ఉండిపోయారు.

→ భద్రబాహు జైనులు మహావీరుని బోధనలను కఠినముగా పాటించేవారు.

→ స్థూల భద్రుని జైనులు మహావీరుని బోధనలలో కొన్ని మార్పులను ప్రవేశపెట్టారు. వీరు తెల్లని దుస్తులను ధరించుట ప్రారంభించారు.

→ కొన్ని సంవత్సరముల తర్వాత కరువు అంతమైనది. భద్రబాహు జైనులు కర్ణాటక నుంచి తిరిగి మగధకు చేరుకున్నారు.

→ భద్రబాహు మరియు స్థూలభద్ర మధ్య మహావీరుని బోధనలకు సంబంధించి వివాదాలు ఏర్పడ్డాయి.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

→ ఈ వివాదాన్ని పరిష్కరించేటందు పాటలీపుత్ర వద్ద మొట్ట మొదటి జైన మహాసభ నిర్వహించబడింది.

→ భద్రబాహువు, స్థూలభద్రుడు దీనికి నేతృత్వం వహించారు.

- స్థూలభద్రుడు 12 అంగములను రచించాడు. కానీ భద్రబాహువు ఈ 12 అంగములను తిరస్కరించాడు.

→ దీనితో జైనమతం రెండుగా చీలిపోయింది. అవి

1) భద్రబాహువుని నేతృత్వంలో దిగంబరులు

2) స్థూలభద్రుని నేతృత్వంలో శ్వేతాంబరులు

<u>ఇవ జైన సంగీతి:</u> క్రీ.శ 6వ శతాబ్దంలో మైత్రకులు (రాజులు) సువ్రాత్ లోని వల్లభిలో నిర్వహించారు

దీనికి అధ్యక్షులు - దేవర్ధిగణి

- జైన సాహిత్యమును రచించుట ఈ పరిషత్ యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

- జైన సాహిత్యాలు అయిన అంగములు, పూర్వములు, ఉపాంగములు మొదలగునవి ఇక్కడ సేకరించబడ్డాయి.

→ క్రీ.శ 12వ శతాబ్దంలో చాళుక్యరాజు కుమారపాలుడు సమకాలీనుడుగా వల్లభి, మధుర (UP) లలో జైన పరిషత్తులను నిర్వహించాడు. (జైనమతాన్ని దాపదగం తెలియచేయడంకోసం)

→ ఈ పరిషత్తులకు హేమచంద్రుడు అధ్యక్షత వహించాడు.

హేమచంద్రుడు — పరిశిష్ట పర్వమ్ రచించాడు.

<u>జైనమతం యొక్క సలహా పురుష సిద్ధాంతం:</u> (ప్రపంచంలో ఉన్నతపాటి (అభివృద్ధిదశ).

అవసరపాటి (పతనదశ) అనే దశలు తొలించలేనన్ని ఉంటాయి.

- ప్రతి యుగంలో 63 మంది సలహాపురుషులు ఉంటారు. వీరిలో 24 మంది తీర్థంకరులు, 12 మంది విశ్వచక్రవర్తులు ఉంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

→ చాళుక్య పులకేశిని రాజధానిగా స్థాపించాడు.

రాజకీయ అభివృద్ధి : (గుప్తుల పతనానంతరం) 16 మహాజనపదాలు ఏర్పడ్డాయి

1. మగధ
2. అంగ

క్రమం:	రాజధాని
1. మగధ →	రాజగృహం (నవ నలందా), పాటలీపుత్రం
2. అంగ →	చంపా
3) అవంతి →	వైశాలి
4) కాశీ →	వారణాసి
5) వత్స →	కౌశాంబి (గంగా, యమునా నదుల మధ్య ఉంది)
6) చేది →	సుక్తిమతి
7) అస్సక →	పోదానే
8) అవంతి →	ఉజ్జయిని (పశ్చిమం), మహిష్మతి
9) మత్స్య →	విరాటనగర్ (చెరుటే)
10) కోసల →	శ్రావస్తి
11) మల్ల →	కుశీనగర, పావపురి (2 రాజధానులు ఉన్నాయి)
12) పాంచాల →	అహిచ్ఛత్ర
13) మేరు →	హస్తినాపుర
14) సూరసేన →	మధుర
15) గాంధార →	తక్షశిల (సింధు, జీలం నదుల మధ్య)
16) కాంభోజ →	రాజపురం.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

మగధ:

మగధ విజృంభణకు కారణాలు: 1) వనరులు - భూవనరులు, అడవులు, ఖనిజాలు

2) రాజుల ఉత్సాహం

3) మగధ రాజధాని వ్యూహాత్మకంగా ఉండుట

→ మగధపై మొట్టమొదటిసారిగా బృహద్రథ వంశము పట్టుబట్టి వేసిన - హర్యంక వంశము

హర్యంక వంశము: హర్యంక వంశమును స్థాపించినది బింబిసారుడు.

- ఇతను వివాహ సంబంధాల ద్వారా తన రాజ్యమును విస్తరింపచేసాడు.
- కోసల దేవిని వివాహమాడి కాశీని కట్నంగా పొందాడు.
- ఇతను బుద్ధుడు, వర్ధమాన మహావీరుని సమకాలికుడు.
- ఇతను అవంతి పాలకుడు చండ ప్రద్యోత తో మంచి సంబంధాలు కలిగి ఉండేవాడు.
- చండ ప్రద్యోతునకు కామెర్ల వ్యాధి వచ్చినప్పుడు బింబిసారుడు తన వ్యక్తిగత వైద్యుడు జీవకుని పంపాడు.
- బింబిసారుని తర్వాత మగధ పాలకుడు - అజాతశత్రువు.

అజాతశత్రువు - కాశీ, లిచ్ఛవీ రాజ్యాలను విలీనము చేసాడు.

→ అజాతశత్రువు అవంతి పాలకుడు యుద్ధంలో తోసలరాజు ప్రసేనజిత్తును (తండ్రిగారు) ఓడించి కాశీని విలీనము చేసాడు.

→ లిచ్ఛవీ రాజ్యమును విలీనము చేయుటకు 16 సంవత్సరాలు శ్రమించాడు. దీనిలో అజాతశత్రువు వస్సకార బ్రాహ్మణ మంత్రి పాత్ర వహించాడు.

→ అజాతశత్రువు తర్వాత మొత్తమ్మీద ఆరుగురు ఉదయనుడు.

ఉదయనుడు - రాజధానిని పాటలిపుత్రమునకు మార్చాడు (పాటలిపుత్ర దగ్గరలో అజాతశత్రువు నిర్మించాడు)

→ ఉదయనుడు దేవయాని మత్స్య వ్యవహారం ఉండేది.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

శైశునాగ వంశం (శిశునాగ వంశం) : ఈ వంశాన్ని శిశునాగుడు స్థాపించాడు.

→ ఇతను అవంతిని రాజధానిగా చేసుకున్నాడు.

- ఇతని తర్వాత కాలాశోకుడు.

→ కాలాశోకుడు - 2వ బౌద్ధ సంగీతిని వైశాలిలో నిర్వహించాడు.

- శిశునాగుడు రాజధానిని పాటలీపుత్రం నుంచి వైశాలికి మార్చాడు.

నంద వంశం: మహాపద్మ నందుడు నంద వంశాన్ని స్థాపించాడు.

- ఇతని ప్రధాని కాత్యాయన / కాత్యాసుడు.

- ఇతను మొట్టమొదటి సారిగా ఒక పద్ధతి ప్రకారంగా భూమిపై శిస్తు వసూలు చేసే విధానమును ప్రవేశపెట్టాడు.

- ఇతను సైన్యాన్ని 4 భాగాలుగా విభజించాడు. 1) కాల్బలం
2) అశ్వికబలం
3) గజబలం
4) రథబలం

→ ఇతను రాజధానిని వైశాలి నుండి పాటలీపుత్రమునకు మార్చాడు.

- ఇతని మహాపద్మనందుని బిరుదులు - 1) 2వ పరశురాముడు
2) సర్వక్షత్రాంతకుడు.

- నందుల చేతిలో రాజు - ధననందుడిని అంతం చేసి చంద్రగుప్త మౌర్యుడు మగధపై మౌర్య సామ్రాజ్యమును స్థాపించాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com